

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/79/2025
Identifikačné číslo spisu:	8517203851
Dátum vydania rozhodnutia:	29.04.2026
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Halušková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2026:8517203851.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ N. D., narodeného A. a 2/ I. narodenej A. proti žalovaným 1/ Platíť sa oplatí s.r.o., Bratislava - mestská časť Staré mesto, Mostová 2, IČO: 45684618, 2/ LawService Recovery, k.s., Zvolen, Stráž 223, IČO: 47817003, správcovi konkurznej podstaty úpadcu N., narodeného A., zastúpenému advokátskou kanceláriou Advokátska kancelária JUDr. Juraj Rybár, advokát s.r.o., Zvolen, Stráž 232, IČO: 47252952, 3/ Midas real s. r. o., Bratislava - mestská časť Nové Mesto, Odborárska 52, IČO: 48152749, zastúpenému advokátskou kanceláriou JUDr. Michal Krutek, s.r.o., Trnava, Hlavná 11, IČO: 47254581, o určenie neplatnosti dražby, vedenom na Okresnom súde Stará Ľubovňa pod sp. zn. 6C/97/2017, o dovolaniach žalovaných proti rozsudku Krajského súdu v Prešove zo dňa 19. septembra 2024 sp. zn. 18Co/24/2022 takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Prešove zo dňa 19. septembra 2024 sp. zn. 18Co/24/2022 z r u š u j e a vec mu v r a c i a na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Stará Ľubovňa (ďalej aj „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo dňa 13. 01. 2022 č. k. 6C/97/2017-683 zamietol žalobu (I. výrok), zrušil neodkladné opatrenie nariadené uznesením Okresného súdu Stará Ľubovňa sp. zn. 6C/97/2017 zo dňa 16. 11. 2017 v spojení s uznesením Krajského súdu v Prešove sp. zn. 16Co/5/2018 zo dňa 16. 1. 2018 (II. výrok), žalovanému v 1. rade náhradu trov konania nepriznal (III. výrok) a žalovanému v 2. a 3. rade priznal náhradu trov prvoinštančného konania ako aj náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %, ktoré sú povinní zaplatiť žalobcovia v 1. rade a 2. rade, pričom o výške náhrady rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku (IV. výrok). Dovolací súd z dôvodov terminologickej presnosti poznamenáva, že vo výroku rozsudku aj v jeho odôvodnení okresný súd použil označenie strán sporu s doplnením „v rade“ (v 1. rade, v 2. a 3. rade, v 1. rade a 2. rade), hoci v záhlaví rozsudku ich označil len uvedením poradového čísla, bez uvedeného dodatku.

1.1. Aplikujúc § 7 ods. 1, § 8 ods. 2, § 12 ods. 1, 4, § 16 ods. 6, 7, § 17 ods. 3, ods. 5 písm. c, § 20 ods. 10, § 21 ods. 2, 4, § 22 ods. 4 zák. č. 527/2002 Z. z. o dobrovoľných dražbách a o doplnení zákona SNR č. 323/1992 Zb., o notároch a notárskej činnosti v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZoDD“) a § 44 ods. 1, § 47 ods. 5, § 79 ods. 1 a 2, § 82 ods. 2 písm. b), § 83 ods. 1 písm. b), § 92

ods. 1 písm. b) , ods. 6, § 93 ods. 1, § zák. č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov (v skratke „ZKR“) súd prvej inštancie dospel k záveru, že dôvody neplatnosti dobrovoľnej dražby, konanej v konkurznom konaní, vznesené žalobcami neboli zistené. Podmienky dobrovoľnej dražby špecifikovaných nehnuteľností konanej 21. júna 2017 tak, ako sú vyžadované v zákone o dobrovoľných dražbách boli dodržané. Žalobcovia nepreukázali, že správca konkurznej podstaty nezverejnil rozhodnutie príslušného orgánu o udelení záväzného pokynu k speňaženiu oddelenej podstaty v Obchodnom vestníku, že dražobník nedoručil vlastníkom predmetu dražby znalecký posudok, že v oznámení o dražbe nebola uvedená možnosť zníženia najnižšieho podania a žalobcovia o tejto možnosti neboli informovaní, že druhé kolo dražby bolo zverejnené v Obchodnom vestníku č. 105/2017 dňa 02. 06. 2017 len 19 dní pred konaním dražby a oznámenie v zákonnej 30 - dňovej lehote nebolo zverejnené ani v Notárskom centrálnom registri dobrovoľných dražieb, že nebola dodržaná lehota oznámenia o dražbe žalobcom ako vlastníkom predmetu dražby a správcovi dane nebolo riadne a včas doručené oznámenie o dražbe. Súd prvej inštancie sa nezaoberal dôvodom neplatnosti dražby uplatneným žalobcami neskôr (15. 05. 2018), teda po uplynutí prekluzívnej lehoty 3 mesiacov odo dňa udelenia príklepu 21. 06. 2017 (podľa § 21 ods. 2 druhá veta ZoDD právo domáhať sa určenia neplatnosti dražby zaniká, ak sa neuplatní do troch mesiacov odo dňa príklepu).

1.2. Vo vzťahu k žalobcovi 1/ okresný súd tiež uviedol, že nie je spôsobilý nakladať s majetkom podliehajúcim konkurzu, preto v spore nie je aktívne vecne legitimovaný. V mene žalobcu 1/ a na jeho účet koná správca - žalovaný 2/ a aj súdne konania týkajúce sa majetku podliehajúcemu konkurzu možno po vyhlásení konkurzu začať len na návrhu správcu.

1.3. O zrušení neodkladného opatrenia nariadeného uznesením Okresného súdu Stará Ľubovňa zo dňa 16. 11. 2017 sp. zn. 6C/97/2017 v spojení s uznesením Krajského súdu v Prešove zo dňa 16. 01. 2018 sp. zn. 16Co/5/2018 súd prvej inštancie rozhodol s poukazom na § 335 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“), pretože žaloba bola zamietnutá.

1.4. Okresný súd náhradu trov konania nepriznal žalovanému 1/, ktorý si nárok neuplatnil a priznal ju úspešným žalovaným 2/, 3/ v rozsahu 100 % od žalobcov, pričom o výške tejto náhrady rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozhodnutia (§ 255 ods. 1, § 262 ods. 1, čl. 4 ods. 2 a čl. 17 CSP).

2. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací rozsudkom z 19. septembra 2024 sp. zn. 18Co/24/2022 o odvolaní žalobkyne 2/, (ktorú v záhlaví rozsudku označil dvojako, jednak ako žalobkyňu 2/, jednak ako žalobkyňu v 2. rade a takto ju označil aj vo výroku svojho rozsudku pozn. dovolacieho súdu) proti rozsudku Okresného súdu Stará Ľubovňa rozhodol tak, že: „I. M e n í rozsudok a určuje, že dobrovoľná dražba nehnuteľností, ktorej priebeh bol osvedčený Notárskou zápisnicou 662/2017, Nz 21484/2017, NCRI 21952/2017 zo dňa 21. 06. 2017 vyhotovenou notárskym kandidátom N., poverenou JUDr. Katarínou Valovou, notárkou so sídlom v Bratislave 1, Pribinova 10, ktorej predmetom bol súbor nehnuteľností zapísaných na liste vlastníctva č. XXX, katastrálne územie C., obec C., okres G. U., ako rodinný dom súpisné číslo XXX, na parcele reg. „C“ KN, parc. č. 619 v spoluvlastníckom podiele 1/1. Právny vzťah k parcele, na ktorej leží stavba súp. č. XXX je evidovaný na liste vlastníctva č. XXX, ako aj nehnuteľnosti zapísanej na liste vlastníctva č. XXX, katastrálne územie C., obec C., okres G. U., ako parcela registra „C“ KN, parc. č. 618, druh zastavané plochy a nádvoria o výmere 810 m² v spoluvlastníckom podiele 1/1 a nehnuteľnosti zapísanej na liste vlastníctva č. XXX katastrálne územie C., obec C., okres G. U. ako parcela registra „C“ KN, parc. č. 619, druh zastavané plochy a nádvoria o výmere 544 m² v spoluvlastníckom podiele 1/1 je neplatná. II. P r i z n á v a žalobkyni v 2. rade nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % vo vzťahu k žalovaným v 1. až 3. rade, o výške ktorých bude rozhodnuté samostatným uznesením“.

2.1. Odvolací súd konštatoval, že bezpodielové spoluvlastníctvo manželov - žalobcov bolo zrušené za trvania manželstva rozhodnutím Okresného súdu Stará Ľubovňa sp. zn. 5C/207/2007, právoplatným dňa 06. 03. 2008; žalobcovia nepreukázali, že došlo k jeho vyporiadaniu (dohodou alebo rozhodnutím súdu pozn. dovolacieho súdu). Okresný súd Prešov na návrh žalobcu 1/ uznesením zo dňa 02. 10. 2015 sp. zn. 2K/71/2015 vyhlásil konkurz na majetok dlžníka N. D. (žalobca 1/). Uznesenie bolo zverejnené v Obchodnom vestníku č. 194/2015 zo dňa 09. 10. 2015. Za správcu konkurznej podstaty okresný súd uznesením zo dňa 09. 03. 2016 sp. zn. 2K/71/2015 ustanovil spoločnosť LawService Recovery, k.s. Dňa 05. 09. 2016 žalovaný 2/ vyzval žalobkyňu 2/ v zmysle § 79 ods. 1 ZKR na zaplatenie hodnoty

40.000 eur jej spoluvlastníckeho podielu 1 k nehnuteľnosti - rodinnému domu č. s. A., postavenému na pozemku KN C parc. č. 619. Dňa 06. 02. 2017 žalovaný 2/ oznámil žalobkyni 2/ neúčinnosť uplatnenia predkupného práva z dôvodu nezaplatenia kúpnej ceny za spoluvlastnícky podiel úpadcu do stanovenej lehoty (22. 11. 2016), v dôsledku čoho sa v zmysle § 93 ods. 1 ZKR na jej predkupné právo nebude prihladať. Záložný veriteľ úpadcu Všeobecná úverová banka, a. s. udelil žalovanému 2/ súhlas zabezpečeného veriteľa nakladať s hodnotou majetku tretej osoby (žalobkyne 2/), ktorá zabezpečuje záväzok žalobcu 1/ ako úpadcu. Dňa 13. 04. 2017 v Obchodnom vestníku č. 73/2017, X002121 bolo zverejnené oznámenie o dobrovoľnej dražbe a dňa 02. 06. 2017 v Obchodnom vestníku č. 105/2017, X003238 oznámenie o opakovanej dobrovoľnej dražbe nehnuteľností. Opakovaná dobrovoľná dražba nehnuteľností sa konala dňa 21. 06. 2017 a ich vydražiteľom sa stal žalovaný 3/. Výsledok opakovanej dobrovoľnej dražby bol uverejnený dňa 26. 06. 2017 v Obchodnom vestníku č. 121/2017, X003724.

2.2. Vychádzajúc z toho, že predmet dražby patril do podielového spoluvlastníctva žalobcov mal odvolací súd za to, že je ex offo povinný poskytnúť ochranu spotrebiteľovi ako slabšej zmluvnej strane, preto za aplikácie § 382 CSP pristúpil k posudzovaniu sporu aj z hľadiska ustanovení § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka a § 7 a nasl. zák. č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona o priestupkoch. Poukázal na to, že súd prvej inštancie nerozlíšil posudzovanie žaloby z pohľadu žalobcu 1/ ako úpadcu v konkurze v zmysle ZKR a žalobkyne 2/ ako fyzickej osoby, u ktorej bolo potrebné vychádzať okrem ustanovení ZoDD aj z ustanovení § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka (ďalej aj „OZ“) a ďalších predpisov z oblasti spotrebiteľského práva, vrátane článkov 8 a 23 smernice Európskeho parlamentu a Rady č. 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady č. 87/102/EHS. Zdôraznil, že vo vzťahu k žalobkyni 2/ sa vyhlásením konkurzu na majetok žalobcu 1/ nezhojila ešte pred vyhlásením konkurzu bankovou inštitúciou uplatnená mimoriadna splatnosť úveru.

2.3. Odvolací súd vo vzťahu k zmluve o flexiúvere, ktorú žalobcovia uzavreli dňa 24. 11. 2005 s VÚB, a.s. dospel k záveru, že ide o zmluvu spotrebiteľskú, ktorú žalobcovia uzavreli ako fyzické osoby nepodnikatelia, preto „žalobe žalobcov (minimálne žalobkyne v 2. rade) je potrebné poskytnúť súdnu ochranu“. Poukázal na pnutie, ktoré v dobrovoľnej dražbe pôsobí medzi záujmom záložcu na predaji veci za čo najväčšiu cenu, resp. na tom, aby nebola vec predaná za dlh, ktorý je v hrubom nepomere k hodnote zálohu (nález ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 237/2011 a uznesenie ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 261/2013) a záujmom záložného veriteľa na uspokojení jeho pohľadávky, a teda na čo najrýchlejšom speňažení zálohu aspoň vo výške zabezpečujúcej uhradenie jeho pohľadávky. V uvedenej súvislosti ústavný súd opakuje, že intenzita zásahu do vlastníckeho práva realizovaného v podobe predaja predmetu vlastníctva by nemala byť vo výraznom nepomere ku skutočnej alebo aspoň skutočnosti sa čo najviac približujúcej cene predmetu vlastníctva (II. ÚS 237/2011).

2.4. Odvolací súd sa venoval otázke, či v čase uzatvárania úverovej zmluvy bola skúmaná bonita dlžníkov. Peňažný ústav VÚB, a.s. po výzve odvolaciemu súdu zaslal listiny, ktoré mal k dispozícii od žalobcov v čase poskytnutia úveru z 24. 11. 2005. Podľa odvolacieho súdu ide o formulárové tlačivá banky bez hlbšieho skúmania majetkových, príjmových a výdavkových pomerov žalobcov (napriek vedomosti banky o už skôr poskytnutých úveroch žalobcom). Na základe toho odvolací súd dospel k záveru, že „pre neskúmanie bonity žalobcov (čo predstavuje neprijateľnú zmluvnú podmienku) je zmluva neplatná a na základe tejto skutočnosti možno dospieť k záveru o neplatnosti dražby zo dňa 21. 06. 2017“.

2.5. V nasledujúcom odseku odôvodnenia rozsudku (č. 67) odvolací súd uviedol: „Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvej inštancie podľa ust. § 388 CSP a vyhovel žalobe žalobcov, keďže dospel k záveru, že pre mimoriadnú splatnosť úveru zo dňa 14. 3. 2012 neboli splnené podmienky zo zákona, keďže je vážna pochybnosť o výške dlhu žalobcov, ktorým disponuje VÚB, a.s., a ktorý prihlásil do konkurzného konania. Výslovil, že dobrovoľná dražba nehnuteľností..... v spoluvlastníckom podiele 1/1 za neplatnú“. V závere rozhodnutia konštatoval, že nepovažoval za potrebné vyjadriť sa k ostatným dôvodom odvolania, nakoľko tieto pre rozhodnutie vo veci samej boli bez významu.

2.6. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 2 CSP. Keďže v odvolacom konaní mala úspech žalobkyňa 2/ a odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvej inštancie, priznal jej nárok na náhradu trov celého konania vo vzťahu k žalovaným 1/ až 3/ v rozsahu 100 %.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal každý žalovaný samostatné dovolanie.

4. Žalovaný 1/ uplatnil dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP aj podľa § 421 ods. 1 písm. a), b) CSP.

4.1. Za vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP žalovaný 1/ (ďalej aj „dovolateľ 1/“) označil nedostatočné odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu, ktorý nevysvetlil, ako zistil porušenie zákona o dobrovoľných dražbách v situácii, keď nemal preukázané, či záložné právo nezabezpečovalo aj pohľadávky vyplývajúce z prípadne neplatnej zmluvy o úvere v dôsledku bezdôvodného obohatenia. V nadväznosti na to odvolací súd nevysvetlil ani to, ako došlo k dotknutiu práv žalobcov, čo je jedna z kumulatívnych podmienok stanovená ZoDD pre určenie dražby za neplatnú. Odvolací súd podľa dovolateľa 1/ porušil aj ustanovenia Civilného sporového poriadku o dokazovaní v odvolacom konaní (§ 366 a § 384) vykonaním dôkazu dožiadaním Všeobecnej úverovej banky, a.s. a následným prečítaním listín ňou predložených, pretože išlo o vykonanie nového dôkazu, ktorý nepredstavuje ani jednu zo zákonných možností pre zavedenie novoty v odvolacom konaní. Nejde o dôkaz navrhnutý stranou a nevykonaný súdom prvej inštancie, ani o dôkaz, ktorý odvolatelia nemohli uplatniť bez svojej viny ani o dôkaz porušenia procesných podmienok. Navyše, pri správnom zodpovedaní dovolateľom 1/ nastolenej právnej otázky (pozri bod 4.2. tohto uznesenia pozn. dovolacieho súdu) ide aj tak o dôkaz nadbytočný. Navyše, žalobcovia listinné dôkazy svedčiace o vykonaní zhodnotenia ich solventnosti ako dlžníkov nerozporovali.

4.2. S odkazom na 64. bod odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu dovolateľ 1/ ako právnu otázku, od ktorej vyriešenia záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, a ktorá v doterajšej praxi dovolacieho súdu nebola riešená (§ 421 ods. 1 písm. b) CSP) špecifikoval otázku: „či je možné určiť za neplatnú zmluvu o úvere uzatvorenú so spotrebiteľom, na ktorú sa nevzťahuje zákon č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch (účinný v čase uzatvorenia predmetných úverových zmlúv) ani Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS (ďalej len „Smernica“) z dôvodu neskúmania solventnosti dlžníka veriteľom, keď povinnosť skúmať solventnosť dlžníka veriteľom neustanovoval ani zákon Slovenskej republiky ani právny predpis Európskej únie, keď predmetná zmluva o úvere s poskytnutou sumou nad hranicu podľa § 1 odsek 2 písm. e) zákona č. 258/2001 Z. z. bola uzatvorená v r. 2005, resp. v r. 2007“. Podľa dovolateľa 1/ zmluva o úvere uzatvorená v r. 2005 a v r. 2007 nemôže byť neplatná pre rozpor so zákonom alebo pre obchádzanie zákona z dôvodu porušenia povinnosti veriteľa skúmať bonitu dlžníka, ktorú povinnosť neustanovoval žiadny právny predpis účinný v čase uzatvárania úverovej zmluvy a Smernica sa na úver nevzťahovala. Argumentoval aj, že obídienie zákona č. 7/2005 Z. z. predstavuje pripustenie možnosti podať žalobu o určenie neplatnosti dražby po tom, ako žalobkyňa 2/ nevyužila svoje právo podať z tých istých dôvodov excindančnú žalobu.

5. Žalovaný 2/ podal svoje dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. a), b), c) CSP.

5.1. Vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP žalovaný 2/ (ďalej aj „dovolateľ 2/“) videl v nepreskúmateľnosti a v nedostatočnom odôvodnení rozsudku odvolacieho súdu, ktorý sa nevysporiadal s argumentáciou o tom, že úver poskytnutý na základe zmluvy o poskytnutí bezúčelovej flexihypotéky zo dňa 21. 11. 2007 reg. č. A. aj zmluvy o poskytnutí bezúčelovej flexihypotéky zo dňa 21. 11. 2007 reg. č. XA., obidvoch uzatvorených medzi žalobcami ako dlžníkmi a Všeobecnou úverovou bankou, a.s., Bratislava ako veriteľom (zabezpečený veriteľ) sú hypotekárnymi úvermi podľa osobitného predpisu. Úver, zabezpečený záložným právom k draženým nehnuteľnostiam, poskytnutý na základe zmluvy o poskytnutí bezúčelovej flexihypotéky zo dňa 21. 11. 2007 reg. č. A. bol vo výške 79.665,41 eura (2.400.000 Sk). Nejde o spotrebiteľské úvery, ale o úvery hypotekárne, presahujúce sumu 75.000 eur, pohľadávky, ktoré sú zabezpečené záložným právom. Na uvedené žalovaný 2/ opakovane poukazoval aj vo vyjadrení zo dňa 15. 06. 2023, no odvolací súd v rozpore s § 220 ods. 2 CSP v odôvodnení rozsudku neuviedol, ako sa vo veci vyjadril aj žalovaný 2/, či a aké prostriedky procesnej obrany použil; to platí aj vo vzťahu k poukazu na § 1 ods. 3 písm. a) a c) zákona o spotrebiteľských úveroch, ktoré rovnako vylučujú, aby bol právny vzťah medzi žalobcami a zabezpečeným veriteľom posudzovaný ako vzťah spotrebiteľský. Odvolací súd v odôvodnení neuvádza, na základe ktorej konkrétnej právnej normy platnej v Slovenskej republike by mala byť z dôvodu neskúmania/nedostatočného skúmania bonity spotrebiteľa neplatná celá úverová zmluva (zo zákona o

spotrebiteľských úveroch to nevyplýva). Vo vzťahu k hodnoteniu dôkazov dovolateľ 2/ odvolaciemu súdu vytkol, že nie je zrejmé, na základe čoho dospel k záveru o neskúmaní bonity klienta. Zabezpečený veriteľ v bode c) podania z 25. 10. 2023 uviedol, že z obsahu žiadosti o flexihypotéku zo dňa 13. 11. 2007 je zrejmé, že VÚB, a.s. zisťovala údaje o príjmoch žiadateľa (priemerný čistý mesačný príjem - 217.599 Sk, obrat 26.107.091 Sk) a jeho výdavkoch (spotrebný úver 341.780 Sk s mesačnou splátkou 18.625 Sk, hypotéka 2.299.360 Sk s mesačnou splátkou 18.703 Sk, kreditná karta 300.000 Sk s mesačnou splátkou 15.000 Sk, iné 250.000 Sk s mesačnou splátkou 12.500 Sk), zrážkach zo mzdy na základe súdneho rozhodnutia (žiadne) aj o tom, že má vysporiadané daňové povinnosti, o jeho rodinnom stave (ženatý/vydatá, 6 členov rodiny, 4 vyživované deti), o bývaní: nehnuteľnosť vo vlastníctve s hypotékou a jeho zamestnaní (živnostník, rovnako ako spolužiadateľ). Tieto údaje zabezpečený veriteľ overoval, keď prílohou žiadosti boli daňové priznania za posledné dva roky, potvrdenie o výške daňovej povinnosti, ročné zúčtovanie preddavkov na daň a súdu predložil aj „Hypotekárny úver - hodnotenie klienta“ z 19. 11. 2007. Podobný postup realizoval aj pred uzavretím zmluvy o úvere z roku 2005. Dovolateľ 2/ argumentoval princípom predvídateľnosti súdneho rozhodnutia v súvislosti s tým, že odvolací súd do konania pripojil rozhodnutie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 17Co/50/2017, v odôvodnení rozhodnutia o ňom nie je uvedená žiadna zmienka, hoci jeho závery sú podľa žalovaného 2/ aplikovateľné aj v tomto súdnom konaní.

5.2. V spojení s dovolacím dôvodom podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP dovolateľ 2/ predložil dovolaciemu súdu na zodpovedanie tieto právne otázky: „1. Aplikuje sa Smernica na konania, kde dlžník v zmluve o úvere má postavenie spotrebiteľa, veriteľ v zmluve o úvere má postavenie obchodníka a kde je zmluva o úvere zabezpečená hypotékou, alebo iným porovnateľným zabezpečením? 2. Aplikuje sa Smernica na konania, kde dlžník v zmluve o úvere má postavenie spotrebiteľa, veriteľ v zmluve o úvere má postavenie obchodníka, a v ktorých je celková výška úveru nižšia ako 200 eur alebo vyššia ako 75.000 eur? 3. Zakladá Smernica neplatnosť zmluvy o spotrebiteľskom úvere v prípade, ak obchodník pred poskytnutím spotrebiteľského úveru vôbec neskúmal bonitu spotrebiteľa, alebo túto neskúmal dostatočne?“ Nutnosť zodpovedania týchto právnych otázok zdôvodnil dovolateľ 2/ potrebou vyriešenia otázky použitia Smernice (Európskeho parlamentu a Rady č. 2008/48/ES zo dňa 23. 04. 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS) na toto aj ostatné obdobné konania, ako aj otázky, či aj v prípade, ak by v praxi jej aplikácia bola dôvodná, či na základe nej súdy môžu vyhodnotiť zmluvy o spotrebiteľských úveroch ako neplatné, aj keď podľa právneho poriadku SR to-ktoré pochybenie nezakladá posúdenie spotrebiteľského úveru ako neplatného.

5.3. Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. c) CSP dovolateľ 2/ (v spojení s výhradou nedostatku riadneho odôvodnenia v zmysle § 420 písm. f) CSP) ako právnu otázku, od ktorej vyriešenia záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, a ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne nastolil otázku nemožnosti preskúmavania prostredníctvom určovacej žaloby dražby vykonanej v konkurze, pri absencii námietok prednesených v konkurznom konaní. Dovolateľ 2/ poukázal na to, že žalobca 1/ je v dôsledku vyhlásenia konkurzu na jeho majetok uznesením Okresného súdu Prešov zo dňa 02. 10. 2015 sp. zn. 2K/71/2015, zverejneným v Obchodnom vestníku č. 194/2015 zo dňa 09. 10. 2015, v postavení úpadcu, správcom konkurznej podstaty, ktorého je žalovaný 2/. Zabezpečený veriteľ si v konkurznom konaní prihlásil zabezpečené pohľadávky vo výške 104.234,15 eura a 55.892,02 eura a ako predmet zabezpečenia prihlásil aj špecifikované nehnuteľnosti, patriace pred vyhlásením konkurzu do bezpodielového spoluvlastníctva manželov - žalobcov. Právnym dôvodom vzniku zabezpečených pohľadávok boli už spomínané zmluvy o poskytnutí bezúčelovej flexihypotéky. Po vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva sa spoluvlastnícky podiel k nehnuteľnostiam patriaci žalobkyňi 2/ stal majetkom tretej osoby zabezpečujúcim záväzky úpadcu v zmysle § 79 ods. 1, 2 zák. č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZKR“). Následkom nespĺnenia výzvy podľa § 79 ods. 2 ZKR žalobkyňou 2/ žalovaný 2/ zapísal spoluvlastnícky podiel žalobkyne 2/ o veľkosti 1/2 v pomere k celku k nehnuteľnostiam do súpisu oddelenej podstaty zabezpečeného veriteľa, zverejneného v Obchodnom vestníku č. 228/2016 zo dňa 29. 11. 2016. Osud zabezpečených pohľadávok prihlásených do konkurzu sa spravuje ZKR a právo preskúmať ich z hľadiska právneho dôvodu vzniku, výšky, vymáhateľnosti, poradia uspokojovania, zabezpečenia zabezpečovacím právom a jeho poradia, a teda aj z hľadiska eventuálnej existencie neprijateľných zmluvných podmienok v zmluvách vzniklo správcovi úpadcu (§ 32 ods. 1 ZKR). Právo preskúmať pohľadávky prihlásené do konkurzu zákon nepriznáva ani konkurznému súdu, a to ani len

v incidenčnom konaní. Na podporu týchto tvrdení žalovaný 2/ poukázal na odôvodnenie uznesenia Najvyššieho súdu SR zo dňa 30. 01. 2017 sp. zn. 3Obdo/70/2016, z ktorého (aj) v dovolaní citoval. Dovolateľ 2/ pritom zdôraznil, že zákonodarca v § 32 ods. 3 ZKR na preskúmanie prihlásených pohľadávok a ich popieranie v spornom rozsahu určil prekluzívnu lehotu 30 dní, čo potvrdzuje aj § 32 ods. 17 ZKR. § 105 ZKR potvrdzuje, že zistenie prihlásenej pohľadávky v dôsledku uplynutia lehoty na popieranie má povahu nevyvrátiteľnej právnej domnienky (presumptiones iuris ac de iure), ktorú nie je možné v konkurze nijakým spôsobom spochybniť. Zabezpečené pohľadávky zabezpečeného veriteľa boli do konkurzu vyhláseného na majetok žalobcu 1/ prihlásené podľa § 28 ods. 2 ZKR, lehota na ich preskúmanie a prípadné popretie uplynula dňa 24. 12. 2015. Zabezpečené pohľadávky neboli v zákonom stanovenej lehote podľa § 32 ods. 3 písm. a) ZKR popreté, v dôsledku čoho sa považujú za zistené v celom prihlásenom rozsahu. Zistenie zabezpečených pohľadávok a ich oprávnenosť v konkurze úpadcu je konečná. Dovolateľ 2/ poukázal na závery Najvyššieho súdu Slovenskej republiky prezentované v uznesení zo dňa 30. 01. 2017 sp. zn. 3Obdo/70/2016, s ktorými a s argumentáciou žalovaného 2/ z nich vyplývajúcou sa odvolací súd nevysporiadal. Správne mal odvolací súd vec právne posúdiť tak, že prieskum zabezpečených pohľadávok, ako aj zmlúv je po vyhlásení konkurzu a zistení zabezpečených pohľadávok v konkurze neprípustný. Pretože Najvyšší súd SR vyjadril právny názor na riešenie právnej otázky prípustnosti určovacej žaloby o neplatnosť dražby vykonanej v konkurze pri speňažovaní oddelenej podstaty úpadcu, podľa žalovaného 2/ nebol dôvod, aby sa odvolací súd od tohto odklonil. Svoj odklon pritom odvolací súd v rozsudku nezdôvodnil.

5.4. Dovolateľ 2/ ďalej uviedol, že dražba, ktorej platnosť je predmetom tohto súdneho konania, nebola organizovaná ako výkon záložného práva záložným veriteľom, ale ako proces speňaženia majetku podliehajúceho konkurzu, ktorý sa ako taký spravuje ustanoveniami ZKR (§ 76 ods. 1 ZKR) a ustanovenia zákona č. 527/2002 Z. z. o dobrovoľných dražbách sa aplikujú len subsidiárne. Posudzovať platnosť dražby v tomto konaní bolo možné len z hľadiska dôvodov, ktoré žalobcovia uviedli v žalobe, a s ktorými sa už vysporiadal okresný súd. Žalobcovia nenamietali dražbu v konkurznom konaní, ale ju namietajú len v konaní o určenie neplatnosti dražby. Zdôraznil aj, že predmetom tohto súdneho konania nebol spor, v ktorom by bolo potrebné poskytnúť zvýšenú ochranu žalobcom ako spotrebiteľom (§ 290 a nasl. CSP).

6. Žalovaný 3/ dovolanie podal podľa § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. b), c) CSP.

6.1. V spojení s § 420 písm. f) CSP žalovaný 3/ namietol nedostatok riadneho odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu, ktorý sa nevysporiadal s tým, že Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES zo dňa 23. 04. 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere sa nevzťahuje na zmluvy o úvere, ktoré sú zabezpečené buď hypotékou, alebo iným porovnateľným zabezpečením, ktoré sa v členskom štáte bežne používa na nehnuteľný majetok, alebo zabezpečené právom týkajúcim sa nehnuteľného majetku. Podľa čl. 2 ods. 2 písm. c) sa Smernica nevzťahuje ani na zmluvy o úvere, pri ktorých je celková výška úveru nižšia ako 200 eur alebo vyššia ako 75.000 eur. Podľa výpisu z Obchodného vestníka č. 6/2016 (príloha žaloby) bola výška zabezpečenej pohľadávky 104.234,15 eura a dobrovoľná dražba bola vykonávaná na základe zmluvy o úvere s celkovou výškou úveru cca 79.000 eur. Odvolací súd podľa dovolateľa 3/ neodôvodnil ani odklon od právneho názoru Najvyššieho súdu SR vyjadreného v rozhodnutí sp. zn. 3Obo/84/2012.

6.1.1. Žalovaný 3/ (ďalej tiež „dovolateľ 3/“) tvrdil, že z rozsudku Súdneho dvora EÚ vo veci C-679/18 nevyplýva, že by sankciou za neskúmanie/nedostatočné skúmanie bonity spotrebiteľa mala byť neplatnosť úverovej zmluvy; pri neskúmaní/nedostatočnom skúmaní bonity spotrebiteľa sa vyvodila len dôsledky, ktoré z porušení tejto povinnosti vyplývajú vo vnútroštátnom práve. Zo zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch pritom nevyplýva, že by z dôvodu neskúmania/nedostatočného skúmania bonity spotrebiteľa mala byť neplatná celá úverová zmluva. Uvedený rozsudok sa síce venoval neplatnosti úverovej zmluvy v spojení s neskúmaním bonity klienta, ale vo viazanosti na konkrétnu vnútroštátnu úpravu Českej republiky. Odvolací súd nevysvetlil, prečo na prípad spadajúci do pôsobnosti právneho poriadku Slovenskej republiky aplikoval právny poriadok Českej republiky.

6.2. V spojitosti s dovolacím dôvodom podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP dovolateľ 3/ vymedzil tieto právne otázky: „1. Aplikuje sa smernica Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES zo dňa 23. 04. 2008 na konania, kde dlžník v zmluve o úvere má postavenie spotrebiteľa, veriteľ v zmluve o úvere má postavenie obchodníka a kde je zmluva o úvere zabezpečená buď hypotékou, alebo iným porovnateľným

zabezpečením? 2. Aplikuje sa smernica Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES zo dňa 23. 04. 2008 na konania, kde dlžník v zmluve o úvere má postavenie spotrebiteľa, veriteľ v zmluve o úvere má postavenie obchodníka, a v ktorých je celková výška úveru nižšia ako 200 eur alebo vyššia ako 75.000 eur? 3. Zakladá smernica Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES zo dňa 23. 04. 2008 neplatnosť zmluvy o spotrebiteľskom úvere v prípade, ak obchodník pred poskytnutím spotrebiteľského úveru buď vôbec neskúmal bonitu spotrebiteľa, alebo túto neskúmal dostatočne?“ Potrebu vyriešenia uvedených otázok zdôvodnil vyriešením otázky použitia Smernice na toto aj ostatné obdobné konania, ako aj vyriešením otázky, či aj v prípade, ak by v praxi jej aplikácia bola dôvodná, tak súdy môžu vyhodnotiť zmluvy o spotrebiteľských úveroch ako neplatné, aj keď podľa právneho poriadku SR pochybenie zakladá len posúdenie spotrebiteľského úveru ako bezúročného a bez poplatkov (napr. § 9, § 10 a § 11 zákona č. 129/2010 Z. z.).

6.3. V piatej a šiestej časti dovolania nazvanej ako Dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP a § 421 písm. c) CSP dovolateľ 3/ zdôraznil, že navrhovateľom dobrovoľnej dražby nebol záložný veriteľ, resp. banka ako subjekt úverovej zmluvy, ale správca konkurznej podstaty úpadcu - žalobcu 1/ - ako osobitný subjekt práva. Aj pohľadávky zabezpečeného veriteľa boli v konkurze v zmysle § 32 ods. 16 ZKR zistené v celom ich prihlásenom rozsahu. Ak by žalobcovia chceli spochybňovať právny alebo faktický stav úverovej zmluvy, mohli tak urobiť ešte pred vyhlásením konkurzu, prípadne počas konkurzu. V dôsledku toho sa pohľadávky zabezpečeného veriteľa považujú v konkurze za zistené (čo žalobca 1/ nepoprel) a vznikla prekážka ich dodatočného popierania. Ani prípadný úspech žalobcov v tomto spore by nevedel k zmene faktického a právneho stavu, keďže pohľadávka záložného veriteľa by sa v konkurze aj naďalej považovala za zistenú a zabezpečenú nehnuteľnosťami, ktoré by naďalej podliehali konkurzu vyhlásenému na majetok žalobcu 1/, ktoré by preto žalovaný 2/ ako správca musel opätovne len speňažovať na dobrovoľnej dražbe. Žalobkyňa 2/ si v zákonnej lehote neuplatnila svoje predkupné právo voči draženému rodinnému domu. Obdobnou právnou vecou sa zaoberal Krajský súd v Prešove v konaní sp. zn. 17Co/50/2022, kde rozsudkom zo dňa 31. 01. 2023 žalobu zamietol. Právny názor, že pokiaľ osoba dotknutá na svojich právach dražbou vykonanou v konkurznom konaní nenamietala v konkurznom konaní dôvody neplatnosti dražby, nemôže formou určovacej žaloby žiadať vysloviť rozhodnutie, že ide o dražbu neplatnú, výslovne vyplýva z rozhodnutia Najvyššieho súdu SR pod sp. zn. 3Obo/84/2012. Dovolateľ 3/ tiež uviedol, že odvolací súd sa nevyrovnal s jeho argumentáciou a ani s uznesením Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Obdo/70/2016 a súvisiacimi rozhodnutiami sp. zn. 5Obo/4/2019, sp. zn. 4Obdo/16/2021, sp. zn. 1Obdo/50/2021 v otázke nemožnosti preskúmavania dražby vykonanej v konkurznom konaní cez určovaciu žalobu a pri absencii námietok prednesených v danom konkurznom konaní.

7. Žalobca 1/ sa k dovolaniam nevyjadril. Žalobkyňa 2/ v jej vyjadrení uviedla, že rešpektuje rozsudok odvolacieho súdu, ktorým bolo preukázateľne dokázané pochybenie a porušenie zákonov zo strany žalovaných.

8. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP; ďalej tiež „dovolací súd“ alebo „najvyšší súd“) po zistení, že dovolanie podala v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania. Vzhľadom na uplatnené dovolacie dôvody sa bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) zaoberal najskôr prípustnosťou dovolania podaného podľa § 420 písm. f) CSP a dospel k záveru, že dovolanie je vzhľadom na tento dovolací dôvod prípustné, preto skúmal jeho dôvodnosť.

9. Podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP sú zásah súdu do práva na spravodlivý proces a nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k

porušení práva na spravodlivý proces.

10.1. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nezávislom a nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; jeho integrálnou súčasťou je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti jeho strán, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na predvídateľnosť rozhodnutia a na jeho riadne odôvodnenie, zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

10.2. Porušením práva na spravodlivý proces v zmysle uvedeného ustanovenia zákona treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva.

11. Ako vyplýva (aj) z nálezů Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 245/2022 zo dňa 20. septembra 2022 „arbitrážnosť a zjavná neodôvodnenosť rozhodnutí všeobecných súdov sú najčastejšie dané rozporom súvislostí ich právnych argumentov a skutkových okolností prerokúvaných prípadov s pravidlami formálnej logiky alebo absenciou jasných a zrozumiteľných odpovedí na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Uvedené nedostatky pritom musia dosahovať mieru ústavnej relevancie, teda ich intenzita musí byť spôsobilá porušiť niektoré z práv uvedených v čl. 127 ods. 1 ústavy (m. m. II. ÚS 336/2019).“ O arbitrážnosť súdneho rozhodnutia ide aj vtedy, ak sa zistí taká interpretácia a aplikácia právnej normy zo strany súdu, ktorá zásadne popiera účel a význam aplikovanej právnej normy, alebo ak dôvody, na ktorých je založené súdne rozhodnutie, absentujú, sú zjavne protirečivé alebo popierajú pravidlá formálnej a právnej logiky, prípadne ak sú tieto dôvody zjavne jednostranné a v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti (III. ÚS 305/08, IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

12. K námietkam dovolateľov týkajúcim sa nedostatočného odôvodnenia dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu treba uviesť, že právo strany sporu na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces. K jeho naplneniu dochádza tým, že všeobecné súdy zistia skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné ani prijaté v zrejmom omyle. Povinnosťou súdu je presvedčivo a správne vyhodnotiť dôkazy a svoje rozhodnutie náležite odôvodniť (§ 220 CSP a § 393 CSP, I. ÚS 243/2007), pritom starostlivo prihliadať na všetko, čo vyšlo počas konania najavo, vrátane toho, čo uviedli strany sporu. Z odôvodnenia súdneho rozhodnutia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. Všeobecný súd musí vychádzať z materiálnej ochrany zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov - od 01. 07. 2016 strán sporu (IV. ÚS 1/2002, II. ÚS 174/04, III. ÚS 117/07, III. ÚS 332/09, I. ÚS 501/11). Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05, II. ÚS 76/07, obdobne Kraska c/a Švajčiarsko z 29. apríla 1993, Séria A, č. 254-B, str. 49, § 30). Judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva ale nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na ten, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - A, s. 12, § 29, Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - B, Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

13. Odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu uvedené kritériá nespĺňa, a to v intenzite porušujúcej právo žalovaných na spravodlivý súdny proces. Dovolací súd musí konštatovať, že rozsudok odvolacieho súdu okrem obsahových vykazuje aj množstvo nedostatkov týkajúcich sa jazykovej stránky (napr.

neopravená písarska chyba v uvedení roku vydania rozsudku súdu prvej inštancie v záhlaví rozsudku odvolacieho súdu napadnutého dovolaniami, slovné spojenie „bezpodielové spoluvlastníctva žalobcov“ v prvom riadku ods. 24 odôvodnenia, text „banka mal vedomosť“ v 64. odseku odôvodnenia), ale tie samé osebe nie sú dôvodom procesného postupu odvolacieho súdu podľa § 449 CSP. Týmto dôvodom je nepreskúmateľnosť, arbitrárnosť, nekonzistentnosť a nezrozumiteľnosť rozsudku odvolacieho súdu ako celku.

14. Žalobcovia sa domáhali určenia neplatnosti (opakovanej) dražby nehnuteľností konanej dňa 21. júna 2017, ktorej špecifikom bolo, že prebehla v súvislosti so speňažovaním majetku úpadcu - žalobcu 1/. Podstata dovolacích námietok žalovaných vo vzťahu k vade zmätočnosti spočívala v tom, že odvolací súd sa nevysporiadal s ich argumentáciou prednesenou v konaní pred súdmi nižších inštancií smerujúcou k uvedenej skutočnosti. Dovolací súd konštatuje, že odvolací súd vo vzťahu k poskytnutiu ochrany spotrebiteľom zistil (60. odsek odôvodnenia jeho rozsudku), že „je legitímne poskytnúť žalobkyni v 2. rade spotrebiteľskú ochranu“, a že „žalobe žalobcov (minimálne žalobkyne v 2. rade) je potrebné poskytnúť súdnu ochranu“ (koniec 63. odseku odôvodnenia jeho rozsudku). Z ďalších dôvodov a hlavne z výroku rozsudku, (ktorý uvádza „v spoluvlastníckom podiele 1/1“) nie je zrejmé, či teda odvolací súd poskytol spotrebiteľskú ochranu iba žalobkyni 2/, (kedy by ale vzhľadom na nenamietaný skutkový záver o zániku bezpodielového spoluvlastníctva manželov - žalobcov ešte pred vyhlásením konkurzu na majetok žalobcu 1/ a jeho vyporiadani zákonnou fikciou podľa § 149 ods. 3 OZ bola podielovou spoluvlastníčkou majetku pôvodne patriaceho do BSM s veľkosťou spoluvlastníckeho podielu nezodpovedajúceho vyjadreniu zlomkom 1/1), alebo aj žalobcovi 1/ (ako vyplýva z vyššie uvedenej citácie, odvolací súd hovorí iba o poskytnutí súdnej ochrany „žalobe žalobcov“). Každopádne, hoci odvolací súd poukázal na status úpadcu v konkurznom konaní u žalobcu 1/, dovolateľom neposkytol odpoveď na ich argumenty o tom, že posudzovaná dražba nebola organizovaná ako výkon záložného práva záložným veriteľom, ale ako proces speňaženia majetku podliehajúceho konkurzu, ktorý sa spravuje ustanoveniami ZKR a ustanovenia ZoDD sa aplikujú len subsidiárne. Navrhovateľom dobrovoľnej dražby nebol záložný veriteľ, resp. banka ako subjekt úverovej zmluvy, ale správca konkurznej podstaty úpadcu. Odvolací súd nechal bez povšimnutia aj zásadné tvrdenie žalovaných, že prieskum zmlúv aj zabezpečených pohľadávok po vyhlásení konkurzu a zistení zabezpečených pohľadávok v konkurze je neprípustný. Nevysporiadal sa ani s ich argumentáciou, že najvyšší súd vyjadril právny názor na prípustnosť určovacej žaloby o neplatnosť dražby vykonanej v konkurze pri speňažovaní oddelenej podstaty úpadcu v uznesení zo dňa 30. 01. 2017 sp. zn. 3Obdo/70/2016, nevyjadril sa k tomu, či je tento právny názor v súdnej veci relevantný, ak áno, či sa od neho (ne)odkláňa a ak áno, z akých dôvodov. Bez povšimnutia ponechal odvolací súd aj ďalší dôvod zamietnutia žaloby žalobcu 1/ súdom prvej inštancie, ktorým je okrem neexistencie dôvodov neplatnosti dražby uzákonených v ZoDD, nedostatok aktívnej vecnej legitímácie žalobcu 1/ pre jeho nespôsobilosť nakladať s majetkom podliehajúcemu konkurzu, kedy v mene a na účet úpadcu koná žalovaný 2/ ako správca konkurznej podstaty a súdne konania týkajúce sa majetku podliehajúcemu konkurzu možno po vyhlásení konkurzu začať len na návrhu správcu. Odvolací súd nezaújal nijaký postoj ani k tvrdeniam žalovaných o neuplatnení možnosti žalobkyne 2/ zvrátiť predaj nehnuteľností v konkurznom konaní a o plynutí lehôt na ich uplatnenie.

15. Aj odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu týkajúce sa poskytnutia ex offio ochrany spotrebiteľovi/spotrebiteľom skúmaním bonity pri vstupe do spotrebiteľského právneho vzťahu nezodpovedá bežným štandardom odôvodnenia súdnych rozhodnutí. Vo vzťahu k odvolacím námietkam, že predmetom právneho vzťahu veriteľa (VÚB banka, a.s.) a dlžníkov (žalobcov ako fyzických osôb) bolo poskytnutie hypotekárneho úveru, ktorý nepatrí medzi spotrebiteľské úvery, odvolací súd nezaújal žiadne stanovisko. Z obsahu súdneho spisu vyplýva, že odvolací súd posudzoval zmluvu o poskytnutí úveru uzatvorenú dňa 24. 11. 2005 (bod 63. odôvodnenia jeho rozsudku), dovolateľ 2/ argumentoval zmluvou o poskytnutí bezúčelovej flexihypotéky zo dňa 21. 11. 2007 reg. č. A. a zmluvou o poskytnutí bezúčelovej flexihypotéky zo dňa 21. 11. 2007 reg. č. A.; z akého dôvodu tak odvolací súd urobil, a prečo sa nezaoberal zmluvami označenými dovolateľom 2/ neuviedol. Pre posúdenie predmetu konania je pritom relevantné ustáliť zmluvu/zmluvy, vo vzťahu ku ktorej/ktorým vystupovala VÚB a.s. v konkurznom konaní ako zabezpečený veriteľ. Uvedené má tiež význam vo

vzťahu k obrane žalovaných o tom, že na zmluvný vzťah zabezpečeného veriteľa a žalobcov sa nevzťahuje zák. č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch (účinný v čase vzniku úverového vzťahu/vzťahov) vzhľadom na jeho § 1 ods. 2 písm. e) a ani Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS (jednak preto, že má ísť o hypotekárne úvery presahujúce sumu 75.000 eur, jednak pre dobu, od ktorej vstúpila do účinnosti). Zdôvodnenie aplikácie týchto predpisov z uvedeného hľadiska v rozsudku odvolacieho súdu chýba. Iba všeobecný, a preto nepreskúmateľný je záver odvolacieho súdu (64. bod odôvodnenia jeho rozsudku), že VÚB, a.s. predložila (na preukázanie toho, že pred vznikom záväzkového právneho vzťahu skúmala bonitu budúcich dlžníkov pozn. dovolacieho súdu) formulárové tlačivá banky bez hlbšieho skúmania majetkových, príjmových a výdavkových pomerov žalobcov, (čo bolo ich obsahom umožňujúcim odvolaciemu súdu dôjsť k tomuto záveru nie je zrejmé). Dovolateľ 2/ v dovolaní totiž s odkazom na konkrétne údaje uvedené v podaní z 25. 10. 2023 zabezpečeného veriteľa (pozri bod 5.1. tohto rozhodnutia) vytýkal, že nie je zrejmé, na základe čoho dospel odvolací súd k záveru o neskúmaní bonity klienta veriteľom. V záverečnej časti (bod 67. odôvodnenia) odvolací súd vyslovil názor o tom, že žalobe vyhovel, lebo pre mimoriadnu splatnosť úveru zo dňa 14. 03. 2012 neboli splnené zákonné podmienky (existuje vážna pochybnosť o výške dlhu žalobcov, ktorý VÚB, a.s. prihlásila do konkurzného konania); ako k tomuto záveru odvolací súd dospel, zrejmé nie je.

15.1. Dovolací súd nad rámec uvedeného upriamuje pozornosť na to, že rozsudok súdu prvej inštancie bol podľa záhlavia rozsudku odvolacieho súdu napadnutý odvolaním, ktoré podala iba žalobkyňa 2/. V odôvodnení rozsudku odvolacieho súdu chýba vysvetlenie, ako sa odvolací súd vysporiadal s týmto faktom, či a akú úlohu uvedené zohralo vo vzťahu k žalobcovi 1/ a jeho procesnému postaveniu vrátane hľadiska právoplatnosti rozsudku súdu prvej inštancie). Ďalej, odvolací súd rozhodol o zmene rozsudku súdu prvej inštancie a o náhrade trov konania. Súd prvej inštancie však v II. výroku rozsudku napadnutého odvolaním rozhodol aj o zrušení neodkladného opatrenia nariadeného uznesením Okresného súdu Stará Ľubovňa zo dňa 16. 11. 2017 sp. zn. 6C/97/2017 v spojení s uznesením Krajského súdu v Prešove zo dňa 16. 01. 2018 sp. zn. 16Co/5/2018. Ako zohľadnil uvedenú skutočnosť odvolací súd, či sa zmena rozsudku okresného súdu dotýka aj uvedeného II. výroku, alebo tento zostal nezmenený, z akých dôvodov, v rozsudku odvolacieho súdu identifikovateľné nie je.

16. Dovolateľ 1/ namietal aj porušenie ustanovení o dokazovaní v odvolacom konaní.

17. Dokazovanie je časť civilného súdneho konania, v rámci ktorej si súd vytvára poznatky potrebné na rozhodnutie vo veci. Právomoc konať o veci, ktorej sa návrh týka, v sebe obsahuje právomoc posúdiť, či a aké dôkazy na zistenie skutkového stavu sú potrebné a akým spôsobom sa zabezpečí dôkaz na jeho vykonanie (I. ÚS 52/03). V dokazovaní sa súd obmedzuje len na zisťovanie skutkových poznatkov (poznatkov o skutkových okolnostiach, ktoré zakladajú a odôvodňujú prejednávaný nárok).

18. Dovolacie námietky žalovaného 1/ smerovali k nesprávnej aplikácii § 366 a § 384 CSP o dokazovaní v odvolacom konaní vykonaním nového dôkazu (vyžiadaním listín od Všeobecnej úverovej banky, a.s. a ich následným prečítaním).

19. Odvolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie okrem prípadov, ak dokazovanie zopakuje alebo doplní (§ 383 CSP). Podľa § 384 ods. 3 CSP odvolací súd môže doplniť dokazovanie za podmienok uvedených v § 366 (novoty v odvolacom konaní). Odvolací súd dokazovanie v potrebnom rozsahu zopakuje, ak má za to, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam. Doplniť dokazovanie môže odvolací súd vykonaním ďalších dôkazov navrhnutých stranou, ak ich nevykonala súd prvej inštancie, ako aj za podmienok uvedených v § 366 CSP.

20. Ustanovenie § 366 CSP definuje novoty v odvolacom konaní ako prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie a možno ich v odvolaní použiť len vtedy, ak a) sa týkajú procesných podmienok, b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu, c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť

v konaní pred súdom prvej inštancie. Prostriedkami procesného útoku a prostriedkami procesnej obrany sú najmä skutkové tvrdenia, popretie skutkových tvrdení protistrany, návrhy na vykonanie dôkazov, námietky k návrhom protistrany na vykonanie dôkazov a hmotnoprávne námietky; možno ich uplatniť najneskôr do vyhlásenia uznesenia, ktorým sa dokazovanie končí (koncentrácia konania).

21. V procese dokazovania v konaní podľa Civilného sporového poriadku vedenom prejednávacím princípom, princípom kontradiktórnosti konania a koncentračnou zásadou má súd obmedzenú dôkaznú iniciatívu, pretože táto je presunutá na procesné strany. Vo výnimočných prípadoch však zákon explicitne umožňuje, aby súd vykonal aj dôkazy, ktoré strany nenavrhli (tzv. príklon k vyšetrovaciemu princípu), ak je to potrebné pre meritórne rozhodnutie. Príkladom sú spotrebiteľské spory, v ktorých súd môže obstaráť (zabezpečiť) a vykonať aj dôkazy spotrebiteľom nenavrhnuté, ak je to nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci. Civilný sporový poriadok totiž v § 295 výslovne uvádza, že súd môže vykonať aj tie dôkazy, ktoré spotrebiteľ nenavrhoval, ak je to nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci. Súď aj bez návrhu obstará alebo zabezpečí taký dôkaz.

22. Z ustanovenia § 378 ods. 1 CSP vyplýva, že na konanie na odvolacom súde sa primerane použijú ustanovenia o konaní pred súdom prvej inštancie, ak tento zákon neustanovuje inak. To znamená, že štvrtá časť CSP obsahuje ustanovenia špecifické len pre odvolacie konanie, v ktorom sa ale aplikujú aj ostatné, všeobecné procesné inštitúty charakteristické pre prvoinštančné konanie za predpokladu, že ich použitie nie je vylúčené osobitnou právnou úpravou odvolacieho konania (napr. zmena žaloby). Aplikácia procesných pravidiel spotrebiteľských sporov (§ 290 - § 300 CSP) v odvolacom konaní nie je Civilným sporovým poriadkom vylúčená, preto odvolací súd vedený úvahou o spotrebiteľskom charaktere sporu resp. jeho časti týkajúcej sa žalobkyne 2/, (správnosť ktorej nie je vzhľadom na vyššie popísané nedostatky odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu preskúmateľná) vykonaním dokazovania v odvolacom konaní namietanom dovolateľom 1/ nepochybil.

23. Na základe vyššie uvedeného dovolací súd konkluduje, že konanie na odvolacom súde trpí vadou zmätočnosti v intenzite porušujúcej právo dovolateľov na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP. Dovolací súd preto musel zrušiť (§ 449 ods. 1 CSP) rozsudok odvolacieho súdu vrátane výroku o trovách konania (závislého od meritórneho výroku) a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 450 CSP). Vzhľadom na naplnenie tohto dovolacieho dôvodu sa dovolací súd posudzovaním dovolania z dôvodov uplatnených podľa § 421 ods. 1 písm. a), b), c) CSP nezaoberal. Postupoval v súlade s rozhodovacou praxou dovolacieho súdu, ktorá sa ustálila na názore, že v prípade dôvodne namietanej vady zmätočnosti ide o procesnú nesprávnosť, pri ktorej je predčasné podrobiť napadnuté rozhodnutie meritórnemu dovolaciemu prieskumu (1Cdo/166/2017, 2Cdo/88/2017, 3Cdo/146/2018, 8Cdo/70/2017, 9Cdo/333/2020).

24. Ak je dovolanie dôvodné, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší (§ 449 ods. 1 CSP). Ak dovolací súd zruší napadnuté rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, zastaviť konanie, prípadne postúpiť vec orgánu, do ktorého právomocí patrí (§ 450 CSP). Najvyšší súd v súlade s týmito ustanoveniami zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

25. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP). Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súď prvej inštancie a odvolací súd sú viazané právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

26. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.